

OP DE SNIJTAFEL

Richtlijnen geven richting aan goede zorg, maar zijn geen wet: voor de individuele patiënt blijft ruimte voor een gemotiveerde keuze op maat. Tien cijfers over omvang, ontwikkeling en betekenis van medisch-specialistische richtlijnen.

TEKST VANESSA CRUZ

589

medisch-specialistische richtlijnen staan in de Richtlijnen-database. Ze ondersteunen arts en patiënt bij samen beslissen, maar vervangen de afweging in de individuele situatie niet. De meest geraadpleegde richtlijnen gaan over CVRM, ADHD, depressie en chronische nierschade.

11.000

modules vormen samen deze richtlijnen. Elke module beantwoordt een concrete vraag uit de praktijk en mondt uit in een of meer aanbevelingen.

3.300.000

keer werd in 2025 de Richtlijnen-database via de website of app geraadpleegd. Wie een richtlijn volgt, kan meldingen ontvangen bij wijzigingen.

33

wetenschappelijke verenigingen werken binnen de Federatie samen aan medisch-specialistische richtlijnen. Ook patiëntenorganisaties en andere beroepsgroepen zijn betrokken. Het Kennisinstituut van de Federatie ondersteunt het ontwikkelproces.

5

onderdelen heeft een richtlijnmodule doorgaans: een uitgangsvraag, literatuursamenvatting, conclusies, overwegingen en aanbevelingen. Bij de overwegingen tellen naast wetenschappelijk bewijs ook professionele expertise, het patiëntenperspectief, haalbaarheid, kosten en organisatie van zorg mee.

114

richtlijnen werden in 2025 geactualiseerd. Dat gebeurt steeds vaker modulair: alleen de onderdelen die aan herziening toe zijn, worden aangepast.

1.253

modules werden in 2025 gepubliceerd of gewijzigd. Ongeveer de helft doorliep een volledig ontwikkel- of herzieningstraject; bij de rest ging het om een kleinere aanpassing.

83

clusters bundelen richtlijnen rond een centraal thema; dat aantal groeit naar 110. Per cluster houdt een multidisciplinaire groep medisch specialisten en patiëntenvertegenwoordigers de richtlijnen actueel en bepaalt welke modules voorrang krijgen bij herziening.

51

nieuwe teksten over medisch-specialistische zorg werden in de tweede helft van 2025 toegevoegd aan Thuisarts.nl. Ze vertalen richtlijnen naar begrijpelijke patiëntinformatie voor gebruik voor, tijdens en na het consult. Thuisarts telt inmiddels ruim 700 tweedelijns teksten.

6

tuchtzaken uit de periode 2019 tot en met 2023 leidden mede vanwege afwijking van een richtlijn tot een gegrond oordeel of maatregel. In alle zes zaken was de afwijking niet onderbouwd of niet vastgelegd in het patiëntendossier.

Wanneer biedt een richtlijn houvast, en wanneer vraagt goede zorg juist om afwijken? Lees vanaf pagina 17 hoe medisch specialisten ruimte maken voor professioneel oordeel en maatwerk.

Bronnen: Kennisinstituut en Richtlijnen-database van de Federatie, programma Zorgevaluatie en Gepast Gebruik (ZE&GG), Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (NTvG), Thuisarts.